

Marek Rubnikowicz, Małgorzata Markiewicz

Kieleńska Huta, gm. Szemud, woj. gdańskie. Stanowisko I

Informator Archeologiczny : badania 20, 223-224

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

południowej ściany o długości 25 m. Na całej długości ściany uzyskano stropę fundamentową posadowioną na warstwie calcowej skałki dewońskiej.

Na szczególną uwagę zasługuje odkrycie w południowej ścianie, w połowie jej długości pieca grzewczego /od strony wewnętrznej/ oraz systemu kanału grzewczego. Główny kanał przebiegał od pieca przez całą szerokość oranżerii, drugi przecinał się z nim i biegł wzdłuż całego założenia. We wspomnianych murkach kanałów grzewczych znajdują się otwory, pozwalające na przepływ gorącego powietrza na całą powierzchnię oranżerii. Wzdłuż południowej ściany odkryto siedem słupków kamiennieo-ceglanych dostawionych do ściany, służących do podtrzymania podłogi drewnianej, pokrytej blachą miedzianą.

Zachowane relikty oranżerii zbudowane są z regularnych kamieni na zaprawie wapiennej.

Dokumentacja archeologiczna, pomiary geodezyjne znajdują się w PDNR PP PKZ O/Kielce oraz w WOA Kielce.

Badania będą kontynuowane.

KIELEŃSKA HUTA, gm. Szemud
woj. gdańskie
Stanowisko I

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Pracownia Dziejów Sztuki
Instytut Archeologii i Etnografii
w Toruniu

Badania prowadził mgr Marek Rubnikowicz /autor sprawozdania/ przy współudziale mgr Małgorzaty Markiewicz. Prowadził IAIE Un.M.Kopernika w Toruniu oraz WKZ w Gdańsku. Pierwszy sezon badań. Nowożytna huta szkła /XVII-XVIII w./

Stanowisko zlokalizowane jest w centrum wsi na szczycie jednego z niewielkich, lecz licznych wyniesień terenowych. W odległości około 50 m na E od pozostałości po hucie szkła znajduje się duży staw wiejski.

Jako że stanowisko znajduje się na terenie objętym intensywną uprawą łąkową, znacznym utrudnieniem we wstępnej fazie prac wykopaliskowych było określenie zasięgu występowania materiałów zabytkowych. W tym celu założono siedem rowów sondażowych o szerokości 1 m, pokrywając nimi całość wyniesienia. W wyniku tych działań stwierdzono, że koncentracja zabytków ruchomych i nieruchomych zlokalizowana jest w szczytowej partii wyniesienia. Poszerzenie wykopów do pełnych ćwiartek badawczych pozwoliło na odkrycie zachowanych elementów konstrukcyjnych. Analiza stratygrafii obiektu pozwoliła na określenie dwufazowej zabudowy. Faza I - okres działalności huty szkła. Poziom ten uległ daleko posuniętej destrukcji w wyniku późniejszej zabudowy. Z elementów konstrukcyjnych huty zachowały się jedynie fragmentaryczne pozostałości jednego z pieców szklarskich oraz kilka jam związanych funkcjonalnie z hutą. Faza II - późniejsza, związana jest z okresem zabudowy gospodarczej. Podczas wznoszenia budynku gospodarczo-mieszkalnego zniszczono większość pozostałości po zabudowaniach huty.

Podczas badań wykopaliskowych poza fragmentarycznie zachowanymi elementami konstrukcyjnymi związanymi z procesem wytwórczym szkła wydobyto także znaczne ilości różnorodnych zabytków, pochodzących z różnych faz wytopu szkła /spieki szklarskie, masa szklana, odpady produkcyjne/, fragmenty wyrobów szklanych /butelki zasobowe, butelki apteczna, kieliszki, szklanki, nieliczne fragmenty szyb/ oraz fragmenty narzędzi do ich formowania /np. kształtowniki/.

Na podstawie tych zabytków, szczególnie fragmentów wyrobów finalnych huty, określono chronologię obiektu. Występujące tu wyroby są typowymi formami produkowanymi masowo w końcu XVII i na początku XVIII w.

Interesujące wydają się także przyczyny zaprzestania działalności produkcyjnej huty. Wprawdzie znaczny stopień zniszczenia uniemożliwia wyciąganie zbyt daleko idących wniosków, niemniej jednak występowanie pewnych elementów wskazuje na nagłe przerwanie produkcji. Podczas badań stwierdzono, że w zachowanej części pieca znajduje się kula armatnia. Analiza na-

warstwień w tej części stanowiska wskazuje, że była ona bezpośrednią przyczyną zniszczenia pieca.

Materiały zabytkowe, do chwili pełnego opracowania, znajdują się w Pracowni Dziejów Sztuki Instytutu Archeologii i Etnografii UMK w Toruniu.

Badania zakończono.

KISIEWY, gm. Tuliszków
woj. konińskie
Stanowisko 38 - dwór

Muzeum Okręgowe
w Koninie

Badaniami kierowała dr Lucja Pawlicka-Nowak. Uczestniczył Edward Lorek /autor sprawozdania/. Finansował Muzeum Okręgowe w Koninie. Drugi sezon badań. Dwór obronny /XVI-XVII w./

Dwór był siedzibą Lisieckich herbu Dryja. Ostatnim dziedzicem z tej rodziny był około roku 1636 Andrzej Lisiecki, prokurator królewski, sędzia sarrgat kaliski.

Stanowisko położone jest na niewielkim wzniesieniu wśród podmokłych łąk na północ od strugi, około 500 m na południe od zabudowań wsi i około 700 m na zachód od szosy Tuliszków-Konin.

Kontynuowano badania dążąc do uściślenia chronologii obiektu i jego rozplanowania. Wytyczono wykop około 57 m² przylegający do ubiegłorocznego wykopu przekrojowego, który również pogłębiono. Uchwycono fundamenty muru zewnętrznego budowli o przebiegu NW-SE i częściowo zarys przylegającej do niego od zachodu półokrągłej wieży. Odsłonięto również zarys podziurów wewnętrznych budowli. Uzyskane duże ilości materiału w postaci ceramiki, metali oraz bogato zdobionych renesansowych kafli pozwalają wstępnie datować obiekt na XVI-XVII w. Uchwycone na zewnątrz murów dodatkowe wtórne umocnienia z gliny i drewna prawdopodobnie miały na celu ochronę budowli przed wodami powodziowymi.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania będą kontynuowane.

KISIAKI, gm. Tykocin
woj. białostockie
Stanowisko 1

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Marek Żalewski przy współudziale Joanny Borawskiej. Finansował konserwator KZA w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Osada z około połowy XVI w.

Stanowisko położone jest na wydmye poprzerywanej w wyniku współczesnych procesów eolicznych na kilka pagórków. Badania geomorfologiczne odsłoniły glebę staroholoceniską, na której znajdowała się cienka warstwa gliny, co sugerowało istnienie obiektu neolitycznego ??/.

Podjęte prace miały za zadanie weryfikację wcześniejszych odkryć. Pod warstwą nady, na poziomie gleby pierwotnej uchwycono został zarys chaty /odsłonięto jedynie połowę/. W jej części północnej wystąpiło skupisko przepalonych kamieni /palenisko/, a w części południowej chata zagłębiała się na około 70-90 cm poniżej warstwy polepy, tworząc rodzaj piwnicy. W jej wypełnisku znaleziono liczne fragmenty ceramiki oraz kości, a także całą amforę i połowę misy. W narożniku północno-wschodnim chaty znaleziono brązowy pierścienek inkrustowany skośnymi kreskami. Łącznie przebadano obszar 20 m². Uzyskany materiał pozwala datować obiekt na połowę XVI w.

Materiały znajdują się w opracowaniu w PMA.

Badania będą kontynuowane.